A menekültügy képe a magyar sajtóban

A Népszabadságban és Magyar Nemzetben 2005-ben megjelent cikkek elemzése

Dr. Vicsek Lilla
(Budapesti Corvinus Egyetem–KROLIFY Vélemény- és Szervezetkutató Intézet),
www.uni-corvinus.hu/vicseklilla)

Dr. Keszi Roland
(Eötvös Loránd Tudományegyetem-KROLIFY Vélemény- és Szervezetkutató Intézet)

Márkus Marcell
(Budapesti Corvinus Egyetem–KROLIFY Vélemény- és Szervezetkutató Intézet)

A médiakép jelentősége, a média hatása

- Szakirodalmon belül nincs egyetértés
- Empirikus vizsgálatok: lövedék - modell kudarca
- Népszerűek a minimális hatást feltételező megközelítések, amelyek aktívnak tekintik közönséget
- DE az, hogy a médiahatás egy összetett folyamat, és aktív közönséget feltételezünk, nem jelenti azt, hogy nincs médiahatás, vagy csupán elenyésző nagyságú!
- A minimális hatást feltételező elméletek gyakran túl nagy hatalmat tulajdonítanak a befogadóknak

Érvek a médiahatás jelentősége mellett:

- Képes tömeghisztériát kiváltani (pl. USA Rodney King ügy 1992)
- Egyes témáknál eltérhet média szerepe, menekültügy esetében nagy jelentőség, mert:
  - Másként kezeljük a kisebbségekkel kapcsolatos híreket
  - Menekültügyi személyekről személyes információk aránya csekély
- Több kutatás is kapcsolatot talált a médiakép és menekültügyi személyekkel kapcsolatos attitűdök, ill. a médiakép és a menekültügyi személyeket ért támadások között

A médiahatás iránya

ELŐFORDUL:

pozitív kép - negatív megítélést vált ki

DE

negatív kép esetén - negatív megítélés

A VALÓSZÍNŰ

Menekültügy a médiában – kutatások eredményei

- Negatív, sztereotipikus kép
- Hivatalos szövegkörnyezet
- Helyi vs. Országos lapok
- Liberális vs. Konzervatív lapok

Alkalmazott módszer

- Kvantitatív tartalomelemzés és kvalitatív szövegelemzés
- Népszabadság és Magyar Nemzet
- 2005 január 1.- 2005 december 31.
- 3 kritérium
  - menekültügyi, idegenrendészeti kifejezések szereplése
  - tartalma kapcsolódik a menekültügyhöz
  - több mint egy mondatban foglalkozik a menekültüggyel
- 89 cikk (Népszabadság: 51, MN: 38)

Eredmények-kvantitatív elemzés

A cikkekben előforduló témák - gazdasági integráció

Gazdasági integráció	A lap neve				Összesen	
	Magyar Nemzet		Népszabadság			
	Cikkek száma	% (N=38)	Cikkek száma	% (N=51)	Cikkek száma	% (N=89)
Munkaerőpiaci-helyzet, gazdasági aktivitás, munkanélküliség, foglalkoztatás-szerkezet	4	10,5%	3	5,9%	7	7,9%
Anyagi helyzet, támogatás, segélyek	5	13,2%	4	7,8%	9	10,1 %
Demográfia, népesedés	6	15,8%	14	27,5 %	20	22,5 %

Eredmények-kvantitatív elemzés

A cikkekben előforduló témák - társadalmi integráció

Társadalmi, pszichológiai, identifikációs integráció	**A lap neve**				**Összesen**	
	Magyar Nemzet		**Népszabadság**			
	Cikkek száma	**%(N=38)**	**Cikkek száma**	**%(N=51)**	**Cikkek száma**	**% (N=89)**
Lakásügy, hajléktalanügy	1	2,6%	1	2,0%	2	2,2%
Iskola, oktatás, tanfolyamok	1	2,6%	1	2,0%	2	2,2%
A fogadó társadalommal kialakított kapcsolatok, integráció	2	5,3%	4	7,8%	6	6,7%
Deviáns viselkedés (pl. Bűnözés, kábítószer-kereskedelem)	15	39,5%	13	25,5%	28	31,5%
Egészségi állapot (fizikai, mentális betegségek)	2	5,3%	0	0%	2	

Eredmények-kvantitatív elemzés

A két újság cikkeiben előforduló egyéb témák

	A lap neve				Összesen	
	Magyar Nemzet		Népszabadság			
	Cikkek száma	% (N=38)	Cikkek száma	% (N=51)	Cikkek száma	% (N=89)
Jog, politika	18	47,4%	23	45,1%	41	46,1%
Befogadó állomás, közösségi szállás, menekülttábor helyzete	7	18,4%	8	15,7%	15	16,9%
Egyedi eset, élettörténet	4	10,5%	8	15,7%	12	13,5%
Művészet, kultúra, könyv	0	0%	1	2,0%	1	1,1%
Katasztrófa, botrányjellegű események	6	15,8%	3	5,9%	9	10,1%
Egyéb	0	0%	2	3,9%	2	2,2%

Eredmények-kvantitatív elemzés

A menekültügyi cikkekben megjelenő attitűdök

Attitűd	Megállapítható az attitűd		Befogadó, toleráns		Közömbös		Elítélő, ellenséges	
	Cikkek száma	% (N=89)	Cikkek száma	% (N=89)	Cikkek száma	% (N=89)	Cikkek száma	% (N=89)
Kormányzati politika/ák	64	71,9%	16	18,0%	11	12,4%	43	48,3%
Civil társadalom (civil szervezetek, helyi lakosok, általános közvélemény)	18	20,2%	9	10,1%	0	0,0%	11	12,4%

Eredmények-kvantitatív elemzés

A cikkekben megjelenő megoldási javaslatok

	A lap neve				Összesen	
	Magyar Nemzet		Népszabadság			
	Cikkek száma	% (N=38)	Cikkek száma	% (N=51)	Cikkek száma	% (N=89)
Említ megoldási javaslatot	**12**	**31,6%**	**13**	**25,5%**	**25**	**28,1%**
Szigorúbb törvények, szabályok	8	21,1%	8	15,7%	16	18,0%
Kitoloncolás	4	10,5%	5	9,8%	9	10,1%
Nagyobb állami szerepvállalás	0	0%	2	3,9%	2	2,2%
Integrációs, beilleszkedést segítő programok számának növelése	1	2,6%	3	5,9%	4	4,4%

Eredmények-kvantitatív elemzés

A menekültügyi személyek származása

	Menekültügy	
	Cikkek száma	**% (N=89)**
Európa	**21**	**23,6%**
Szlovák	3	3,4%
magyar	10	11,2%
Román	5	5,6%
Szerb	7	7,9%
szerb-montenegrói	2	2,2%
Ukrán	2	2,2%
európai egyéb	7	7,9%
Amerika	**2**	**2,2%**
mexikói	1	1,1%

	Menekültügy	
	Cikkek száma	**% (N=89)**
Ázsia	**25**	**28,1%**
Kínai	2	2,2%
Koreai	3	3,4%
Iraki	3	3,4%
Iráni	2	2,2%
Török	2	2,2%
Afgán	5	5,6%
ázsiai egyéb	12	13,5%
Afrika	**32**	**36,0%**

Eredmények-kvantitatív elemzés

Cikkek száma, amelyekben megszólal menekültügyi személy

	A lap neve				Összesen	
	Magyar Nemzet		Népszabad-ság			
	Cikkek száma	% (N= 38)	Cikkek száma	% (N= 51)	Cikkek száma	% (N=89)
Megszólal menekültügyi személy	1	2,6 %	2	3,9%	3	3,4%

Következtetések

- Téma hivatalos tárgyalása (ahelyett, hogy pl. humanitárius bemutatás)
- Gyakran problémák, konfliktusok bemutatása, bűnözéssel/illegális cselekedetekkel foglalkozó írások nagy aránya
- Negatív bemutatás médiában általános jelenség – de eltérő ennek jelentősége a különböző témák esetén: adott téma esetében – nagy
- Különbségek Magyar Nemzet és Népszabadság menekültügyről alkotott képében